

Den Haag, 1 april 2021

Aan: de Commissie Leefomgeving
Betreft: Bomenstichting Den Haag over de Bomennota, 2021

Geachte leden van de Commissie Leefomgeving,

De nieuwe Nota Stadsbomen is een zeer fraai en informatief document geworden. De vele foto's illustreren op aansprekende wijze de teksten. De twee Routeboeken zijn bovendien erg leerzaam. Bovenal is de Bomenstichting Den Haag (hierna BDH) verheugd over de ambitie van het college, vervat in twee doelstellingen: 1) een toekomstbestendig Haags stadsbomennetwerk en 2) het verhogen van de ecosysteemdiensten door te streven naar meer kroonoppervlak in de stad.

De BDH constateert echter dat door structureel ontoereikend budget het realiseren van de doelstellingen wordt bemoeilijkt. Daarnaast blijven enige aspecten onderbelicht of onduidelijk.

In zijn voorwoord bij de Nota schrijft wethouder Bredemeijer dat bomen in de dichtstbevolkte stad van Nederland van onschatbare waarde zijn. De BDH is het van harte met hem eens: de ecosysteemdiensten worden van steeds groter belang in een veranderend klimaat. In de nota komen de ecosysteemdiensten uitgebreid aan bod, maar het opnemen van stikstof blijft onvermeld. Dit verbaast zeer nu er sprake is van een ernstige stikstofcrisis.

In dit licht bezien bevreemdt het dat het, alle mooie ambities ten spijt, in de nota ontbreekt aan een plan om meer bomen te planten. De wethouder schrijft terecht dat de verdichting van de stad niet ten koste mag gaan van de leefbaarheid. De vraag is hoe hij dat denkt te realiseren. De BDH en verschillende politieke partijen hebben al eerder opgeroepen om fors meer bomen te planten om de gevolgen van de klimaatcrisis te dempen. Het uitgangspunt om niet te kijken naar het aantal stammetjes maar naar de omvang van het kroonoppervlak doet eveneens vrezen dat er minder bomen zullen worden geplant. Hier schuilt wat de BDH betreft een addertje onder het gras! Meer kroonoppervlak is goed, maar dat mag het aantal bomen niet verminderen.

Daarnaast worden er nog altijd veel bomen gerooid ten behoeve van projecten, die niet allemaal worden gecompenseerd. Jaarlijks worden er 4.000 tot 5.000 bomen gekapt. Het aantal publiceert de gemeente niet. We zouden graag jaarlijks vernemen hoeveel bomen totaal worden gerooid en herplant. Waar wereldwijd vele initiatieven bestaan om meer bomen te planten, blijft Den Haag, toch een stad die zich graag internationaal profileert als 'Stad van Vrede en Recht', ver achter. De BDH stelt daarom voor om de komende jaren 20.000 bomen te planten om de leefbaarheid in de almaar drukker wordende stad te waarborgen.

De twee doelstellingen zijn zoals gezegd lovenswaardig, er bestaan echter zorgen bij de BDH of de doelstellingen wel gehaald kunnen worden.

Ten eerste het gebrek aan voldoende financiële middelen. In de nota wordt dit ook erkend: *"Momenteel bedraagt het beheerbudget 78% van dat wat nodig is voor de gevraagde voor de gevraagde kwaliteit. Daarom is het noodzakelijk om binnen het beschikbare budget keuzes te maken."* (p65). Dit strookt niet met de uitspraak dat bomen van onschatbare waarde zijn. Hoe moet nu de groeiplaats van bestaande bomen verbeterd worden, hoe moeten bomen beter beschermd worden bij projecten, ja hoe moet nu kortom een toekomstbestendig stadsbomennetwerk en een groter kroonoppervlak worden gerealiseerd? Zou er naast de ambitie voor een toekomstbestendig stadsbomennetwerk niet ook een ambitie moeten zijn om meer geld vrij te maken voor het boombeheer?

Met het bestaande budget is het begrijpelijk dat er keuzes gemaakt moeten worden, maar het is nu onduidelijk wat de selectiecriteria zijn. Welke bomen krijgen een betere standplaats en welke bomen worden extra beschermd? Welke bomen krijgen 'maatwerk' bij de aanleg van geasfalteerde fietspaden? Alle Haagse stadsbomen verdienen het om zo oud mogelijk te worden.

Ten tweede schiet het Belangenafwegingsformulier (BAF) te kort. Weliswaar zal het BAF binnen enkele jaren worden uitgebreid met een waardering van ecosysteemdiensten, gebaseerd op het i-Tree-systeem. Maar hoewel dit systeem in Nederland nog volop in ontwikkeling is, dringt de BDH erop aan om nu al de ecosysteemdiensten op te nemen. De urgentie is hoog, met steeds drogere en hete zomers en plotse hevige regenval. Te vaak worden bomen gekapt waarbij het belang van de aanvrager van de kap zwaarder weegt dan het algemeen belang van CO₂-opname, verkoeling etc.

Bomen van grote cultuur-historische waarde en bomen in beschermd stadsgezicht moeten eveneens vaak het onderspit delven. Daarom hoopt de BDH dat de Groene Waardenkaart (p86) hier verandering in zal brengen. De criteria in de BAF zouden gewicht moeten krijgen om de afweging transparant te maken.

Overigens valt er over de verschillende beschermingsregimes, zoals bijvoorbeeld de bijzondere bescherming die monumentale bomen genieten, niets te lezen in de nota. De bescherming van niet monumentale bomen maar wel met hoge cultuur- en natuurhistorische waarden verdienen eveneens een zelfde hoog beschermingsniveau.

Ten derde het gebrek aan een nauwkeurige Bomen Effect Analyse (BEA). Dikwijls blijkt bij grote projecten een BEA te ontbreken (zoals onlangs bij het ontwerp voor tramlijn 16Z), of is onvolledig. Om de doelstellingen te verwezenlijken moet derhalve altijd een uitvoerige BEA worden opgesteld, liefst in een zo vroeg mogelijk stadium, voorafgaande aan het concept VO. Tevens moet een BEA altijd aan de raadscommissies worden toegestuurd, niet alleen als de BDH erom vraagt.

Alleen zo zijn alle risico's voor bomen binnen een project én alternatieve mogelijkheden duidelijk in kaart gebracht. Nu gebeurt het nog te vaak dat bomen onnodig worden gerooid omdat alternatieven niet of nauwelijks zijn onderzocht. Als het echt niet anders kan om bomen te kappen, dan dienen er twee maal zoveel bomen geplant te worden om de verloren gegane ecosysteemdiensten te compenseren.

In het verlengde hiervan zouden de inkomsten en uitgaven van het Bomenfonds transparant gemaakt moeten worden opdat de gemeenteraad zijn controlerende taak kan vervullen. Bovendien dienen eventuele stortingen gebaseerd te zijn op de ecosysteemdiensten, en niet op de verouderde berekeningen van de NVTB.

De nota rept ook van de economische waarde van bomen. Het is een goede zaak dat het hout van gekapte bomen zoveel mogelijk duurzaam wordt gebruikt. Toch is er geen harde garantie dat Haagse bomen niet als biomassa eindigen. Welke middelen heeft de gemeente om hout nuttig te gebruiken en om te voorkomen dat hout naar de biomassacentrales gaat?

Tot slot: de gemeente is zich meer en meer bewust van de grote betekenis die bomen hebben voor veel Hagenaren (p52). De BDH betreurt het dat haar indirect wordt verweten projecten te obstructeren met juridische procedures. Naast dat dit ons recht is, vertegenwoordigen wij die vele Hagenaren die telkens moeten zien hoe hun geliefde bomen verdwijnen. Daarom is het nodig dat een organisatie als de BDH soms de belangenafweging van de gemeente in twijfel trekt.

Vriendelijke groeten van Clara Visser – voorzitter